

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

(Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Рахункова палата

Кабінет Міністрів України

Про розгляд рішення
Рахункової палати

Міністерство фінансів України відповідно до листа Рахункової палати від 09.08.2022 № 16-977 та на виконання доручення Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала від 17.08.2022 № 21066/1/1-22 розглянуло рішення Рахункової палати від 26.07.2022 № 15-3 «Про розгляд Звіту про результати аналізу стану повноти нарахування та своєчасності надходження екологічного податку, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення» (далі – рішення) і в межах компетенції повідомляє.

Щодо опрацювання питань удосконалення системи справляння екологічного податку за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин з метою стимулювання суб'єктів господарювання до зменшення обсягів викидів, а також механізмів витрачання коштів від сплати екологічного податку та фінансування природоохоронних заходів (до абзацу другого пункту 3 рішення)

Указом Президента України від 21.04.2022 № 266/2022 утворено Національну раду з відновлення України від наслідків війни, основним завданням якої, зокрема, є підготовка стратегічних ініціатив, проектів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення країни у воєнний і післявоєнний періоди.

Для її належної роботи та підготовки фахових пропозицій утворено робочі групи з певних питань. Так, у складі Робочої групи за напрямом «Функціонування фінансової системи, її реформування та розвиток» створено Підгрупу № 1 «Податкова політика», до основних завдань якої включено обговорення таких питань:

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000021BE2F006787A600

Підписувач Кава Олександр Степанович

Дійсний з 27.07.2022 14:37:36 по 27.07.2024 14:37:36

Міністерство фінансів України

06030-01-7/20313 від 09.09.2022 №942/03-1 від 12.09.2022

- виявлення нагальних проблем за напрямом податкової політики, викликаних війною, шляхи їх розв'язання;

- аналіз актуальних світових практик за напрямом податкової політики в інших країнах, рекомендацій ОЕСР з фокусом на євроінтеграційний вектор розвитку України;

- формування переліку заходів щодо коротко-, середньо- та довгострокової трансформації податкової політики.

Отже, зміни до податкового законодавства, необхідні для забезпечення ефективної та безперебійної роботи економіки держави та відновлення країни у воєнний і післявоєнний періоди, опрацьовуються в рамках діяльності зазначеної Робочої групи.

Зокрема, у підготовленому Робочою групою проекті Плану відновлення України за напрямом «Функціонування фінансової системи, її реформування» у сфері оподаткування передбачено такі кроки:

1) проведення аналітичної роботи та впровадження зміни механізму оподаткування екологічним податком викидів двоокису вуглецю (CO₂);

2) проведення аналітичної роботи, необхідної для гармонізації існуючої системи національного екологічного оподаткування з податковою системою Європейського Союзу;

3) гармонізація існуючої системи національного екологічного оподаткування в Україні з податковою системою Європейського Союзу.

Крім того, рішенням Комітету з питань екологічної політики та природокористування від 30.06.2021 № 88/13 схвалено рекомендації слухань у Комітеті на тему: «Розподіл та використання екологічного податку в Україні: сучасний стан та пріоритетні напрями реформування», якими, зокрема, надано рекомендації щодо: законодавчого закріплення дефініції терміна «природоохоронні заходи»; нормативного закріплення розмежування природоохоронних заходів та заходів, пов'язаних із природоохоронними (які не мають прямого природоохоронного ефекту); перегляду Переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 № 1147, для забезпечення його повної відповідності стратегічним цілям державної екологічної політики.

Водночас у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України з 24.02.2022 було введено воєнний стан відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» (зі змінами), Указу Президента України від 17.05.2022 № 341/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 22.05.2022 № 2263-ІХ «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», та Указу Президента України від 12.08.2022 № 573/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України

від 15.08.2022 № 2500-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні».

В умовах дії воєнного стану відповідно до Закону України від 15.03.2022 № 2134-IX «Про внесення змін до розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України та інших законодавчих актів України» видатки державного бюджету першочергово спрямовуються на потреби Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних та інших державних органів, залучених до виконання завдань щодо відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави.

Ураховуючи зазначене, вважаємо, що питання удосконалення механізмів витрачання коштів від сплати екологічного податку та фінансування природоохоронних заходів має вирішуватись за результатами впровадження нових підходів до формування переліку природоохоронних заходів, реформування екологічного податку та припинення або скасування воєнного стану.

Щодо питання розробки та затвердження методики прогнозування надходжень екологічного податку у розрізі видів забруднень навколишнього природного середовища (до пункту 4 рішення)

Триваюча широкомасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України та введення в Україні воєнного стану мають значний негативний вплив на роботу промислових підприємств, що також негативно позначається на надходженнях екологічного податку.

Зміни податкового та бюджетного законодавства, у тому числі в частині ставок екологічного податку, надання пільг та зміни розподілу надходжень між бюджетами, теж мають значний вплив на бюджетні надходження.

Водночас підпунктом 69.16 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX Податкового кодексу України (далі – Кодекс) визначено, що тимчасово, з 01.01.2022 по 31 грудня року, в якому припинено чи скасовано воєнний стан, введений Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», не нараховується та не сплачується екологічний податок платниками цього податку, зареєстрованими (взятими на облік) за місцем розміщення стаціонарних джерел забруднення, за утворення радіоактивних відходів та тимчасове зберігання радіоактивних відходів на територіях, на яких ведуться (велися) бойові дії, та на територіях, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, і територій, тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації (далі – Перелік), визначається Кабінетом Міністрів України.

Проте станом на сьогодні інформація щодо визначення Кабінетом Міністрів України такого Переліку відсутня.

При цьому зазначаємо, що визначення Переліку не належить до повноважень Мінфіну.

Підпунктом 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX Кодексу, зокрема, визначено, що у разі відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов'язок щодо дотримання термінів сплати податків та зборів, подання звітності, у тому числі звітності, передбаченої пунктом 46.2 статті 46 Кодексу, реєстрації у відповідних реєстрах податкових або акцизних накладних, розрахунків коригування, подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо, платники податків звільняються від передбаченої Кодексом відповідальності з обов'язковим виконанням таких обов'язків протягом шести місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні.

Слід зазначити, що станом на сьогодні спостерігається значне зменшення надходжень екологічного податку, зокрема відсоток виконання планових показників загального фонду державного бюджету на січень – серпень 2022 року становить близько 68,1 % та, як прогнозується, надалі такий відсоток буде зменшуватись, що здебільшого обумовлюється наслідками збройної агресії Російської Федерації проти України.

Крім того, Рахункова палата звертає увагу на низку недоліків, що потребують першочергового усунення іншими органами виконавчої влади, зокрема щодо:

- забезпечення повноти обліку платників екологічного податку, у тому числі суб'єктів господарювання, які здійснюють викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення, подання ними податкової звітності та дотримання норм законодавства в частині повноти і своєчасності сплати екологічного податку;

- правового врегулювання в установленому законом порядку нормативно-правової бази, у тому числі норм Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – підприємців, які отримали такі дозволи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302;

- забезпечення належної взаємодії та координації дій державних органів під час видачі/анулювання дозволів на викиди, а також забезпечення належного контролю за ефективністю справляння екологічного податку тощо.

Отже, загальна ситуація, що склалась на сьогодні, призвела до дестабілізації надходжень екологічного податку та їх важкопрогнозованості, у тому числі через відсутність можливості спрогнозувати подальший розвиток військово-політичної ситуації в країні.

Ураховуючи викладене, питання розробки методики прогнозування надходжень екологічного податку доцільно розглядати після стабілізації ситуації в країні в цілому, у тому числі після припинення або скасування

воєнного стану, після ґрунтового опрацювання порушених Рахунковою палатою питань та вжиття заходів з усунення виявлених недоліків профільними органами виконавчої влади, до компетенції яких належить вирішення таких питань, зокрема Міндовкілля, Держекоінспекцією та ДПС, а також за результатами заходів з реформування екологічного податку, певної стабілізації його надходжень та отримання пропозицій від ДПС та Міндовкілля як органів, що контролюють справляння відповідних надходжень.

Заступник Міністра

Олександр КАВА